Lietas arhīva Nr. A42-01687-23/46
ECLI:LV:ADRJVTN:2023:0601.A420168723.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Valmierā 2023. gada 1. jūnijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Solveiga Pone,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ (*/pers.A/*) pieteikumu par Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2023. gada 28. aprīļa lēmuma Nr. 323/PLN/2023 atcelšanu,

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. A/, Krievijas Federācijas (turpmāk – Krievija) pilsonis, 2022. gada 30. augustā ieceļoja Eiropas Savienības dalībvalstu teritorijā caur Igaunijas Republiku. Pieteicēja rīcībā bija Krievijas pase un Francijas Republikas (turpmāk – Francija) izsniegta Šengenas „C" kategorijas vīza, derīga no 2022. gada 2. jūnija līdz 2023.gada 1. jūnijam, ar uzturēšanās laiku 90 dienas. 2022. gada 15. novembrī pieteicējs vērsās Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldē ar iesniegumu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā (turpmāk – Latvija).

[2] Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) 2023. gada 28. aprīļa lēmumu Nr. 323/PLN/2023 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) pieteicēju nolemts pārsūtīt uz Franciju. Lēmums pieņemts, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr.604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (turpmāk – Dublinas regula), 12. panta 2. punktu.

[3] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, pieteicējs vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, norādot turpmāk minētos apsvērumus.

[3.1] Pie pieteicēja neatrodas viņa Krievijas pilsoņa pase Nr. /numurs/, jo tā tika atstāta Valsts robežsardzē. Pases vietā ir izsniegta patvēruma meklētāja apliecība Nr. /numurs/.

[3.2] Pieteicējs nepiekrīt pārsūdzētajam lēmumam, jo viņam ir darba iespējas Latvijā. Pieteicējs ir režisors un ir iepriekš strādājis Latvijas teātros – 2009. gadā Rīgā, 2017. gadā Valmierā, 2019. gadā Liepājā un 2023. gada 18. maijā notika pieteicēja izrādes „Sacelšanās" pirmizrāde Cēsu Mazajā teātrī, kas arī turpmāk vēlas sadarboties ar pieteicēju. Ņemot vērā, ka pieteicējs jau iepriekš ir strādājis Latvijā, viņam ir plaši ar darbu saistīti kontakti. Šobrīd pieteicējam ir pārrunas ar Rēzeknes teātri „Joriks", kur tiek piedāvāts 2023. gada septembrī iestudēt izrādi. Tāpat notiek pārrunas ar Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātri, Liepājas un Valmieras teātri.

[3.3] Pieteicējam Latvijā ir kur dzīvot.

[3.4] Pieteicējs mācās latviešu valodu un ir gatavs kārtot valsts valodas eksāmenu.

[4] Pārvalde paskaidrojumā tiesai norāda, ka pieteikumu neatzīst un lūdz noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētiem argumentiem, papildus norādot turpmāk minētos argumentus un apsvērumus.

[4.1] Ņemot vērā, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas brīdī, 2022. gada 15. novembrī, pieteicēja rīcībā bija derīga Francijā izsniegta Šengenas „C" kategorijas vīza Nr. /numurs/, saskaņā ar Dublinas regulas 12. panta 2. punktu par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga Francija.

[4.2] Pārvaldes Patvēruma lietu nodaļā 2023. gada 14. aprīlī saņemta Francijas Dublinas nodaļas vēstule Nr. 105959-D5, ar kuru tā akceptēja Pārvaldes Patvēruma lietu nodaļas 2023. gada 22. marta pieprasījumu. Līdz ar to atbilstoši Dublinas regulas 12. panta 2. punktam no atbildīgās dalībvalsts ir saņemts arī akcepts pieteicēja patvēruma lūguma izskatīšanai.

[4.3] Nav pamata uzskatīt, ka Francija nevarēs pieteicējam nodrošināt pienācīgu atbalstu un taisnīgu patvēruma iesnieguma izskatīšanas procedūru, jo nav konstatēta informācija, kas liecinātu, ka Francijā pastāvētu risks vai pašlaik pastāvētu sistēmiskas problēmas patvēruma jomā.

Tāpat nav pamata uzskatīt, ka pastāvētu necilvēcīgas un pazemojošas attieksmes risks Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 4. panta nozīmē. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka pieteicējam varētu rasties būtisks kaitējums vai zaudējumi.

[4.4] Attiecībā uz pieteicēja norādīto, ka pieteicējs Latvijā ir bijis nodarbināts iepriekš un pieteicējam ir perspektīvas darbam Latvijā arī turpmāk savā profesijā, Pārvalde norāda, ka šāds pieteicēja interešu iespējamais ierobežojums (nodarbinātība Latvijā) nav pamats neievērot Dublinas regulas 12. panta 2. punktā noteikto, un pieteicēja norādītais nav nesamērīgs ar sabiedrības interesi nodrošināt vienveidīgu Dublinas regulas kritēriju atbildīgās dalībvalsts noteikšanai piemērošanu. Gluži pretēji, pieteicēja lietā nav konstatējami un pieteikumā pieteicējs nav norādījis uz apstākļiem, kas liecinātu par būtiska kaitējuma rašanās draudiem pieteicējam Francijā.

[4.5] Attiecībā uz pieteicēja norādīto, ka pieteicēja rīcībā nav Krievijas pilsoņa pase Nr. /numurs/, Pārvalde norāda, ka saskaņā ar Patvēruma likuma 8. panta piektajā daļā noteikto patvēruma meklētājs personu apliecinošus un ceļošanas dokumentus nodod Valsts robežsardzei līdz brīdim, kad stājies spēkā galīgais lēmums, izņemot gadījumu, kad patvēruma meklētājam ir cits likumīgs pamats uzturēties Latvijā. Ievērojot minēto, pieteicējs Krievijas pilsoņa pasi saņems brīdī, kad tiks pārsūtīts uz Franciju.

[5] Pieteicējs tiesā iesniedza papildu paskaidrojumu, kurā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[5.1] Konkrētajā gadījumā uz pieteicēja faktisko situāciju ir attiecināmi Patvēruma likuma 37. panta pirmās daļas nosacījumi par bēgļa statusa

piešķiršanu, vērtējot piederību pie noteiktas sociālās grupas vai viņa politiskajiem uzskatiem. Proti, pieteicējs nevar atgriezties Krievijā politisku iemeslu dēļ, jo neatbalsta Krievijas uzsākto karu pret Ukrainu. Tieši minētā iemesla dēļ pieteicējs 2022. gada 29. augustā aizbrauca no Krievijas, kā arī lai viņa samaksātie nodokli netiktu novirzīti kara atbalstam.

[5.2] Vēl viens iemesls, kādēļ pieteicējs nevar atgriezties Krievijā, ir pieteicēja profesionālā darbība, kas ir specifiska, jo pieteicējs ir teātra režisors. Minētā profesija ir tieši saistīta ar ideoloģijas – viedokļa un režisora redzējuma, atspoguļošanu un izpaušanu sabiedrībai. Ņemot vērā pieteicēja politisko nostāju, viņam nav iespējams realizēties savā profesijā, jo tiks saņemta vajāšana no valsts puses, ko pieteicējs jau izjuta, strādājot Krievijā. Kā arī pieteicējam praktiski nav iespējams bez kaitējumiem, negatīvām sekām un morālām ciešanām pārkvalificēties citā profesijā. Tas nozīmē, ka Krievijā pieteicējam nebūs nekādu līdzekļu eksistēšanai vai arī draudēs represijas un cietums par godīgumu. Līdz ar to Krievijā attiecībā pret pieteicēju pastāv Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (2016/C 202/02) 10. un 11. pantā noteikto cilvēktiesību uz domu, pārliecības un ticības brīvību, kā arī vārda brīvību aizskārums.

[5.3] Dublinas regulas piemērošana konkrētajā gadījumā neatbilst administratīvajās tiesībās un Apvienoto Nācijas Organizācijas 1951. gada 28. jūlija Konvencijā par bēgļa statusu nostiprinātajiem samērīguma un tiesību normu saprātīgas piemērošanas pamatprincipiem. Izpildot pārsūdzēto lēmumu, pieteicējam vienozīmīgi tiks nodarīts būtisks kaitējums.

[6] Atbilstoši Patvēruma likuma 49. panta pirmās daļas 1. punktam un otrajai daļai (*noteic, ka administratīvo lietu par pārvaldes priekšnieka pilnvarotas amatpersonas lēmumu, kas pieņemts saskaņā ar šā likuma 29. panta septīto daļu, Administratīvā rajona tiesa izskata rakstveida procesā*) un Administratīvā procesa likuma 112.[1] panta pirmajai daļai (*pirmās instances tiesā administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā, ja likumā nav noteikts citādi*), tiesa lietu izskatīja rakstveida procesā, jo atzina lietas materiālos esošos pierādījumus par pietiekamiem lietas izskatīšanai rakstveida procesā, kā arī pieteicējs nebija lūdzis izskatīt lietu mutvārdu procesā. Atbilstoši tiesību normā noteiktajam tika nodrošināta procesa dalībnieku procesuālo tiesību ievērošana, un procesa dalībnieki savlaicīgi tika informēti par lietas izskatīšanu, nosakot termiņu papildu paskaidrojumu, pierādījumu, cita rakstura iesniegumu vai lūgumu iesniegšanai (*lietas 2. lapa*).

Motīvu daļa

[7] Konkrētajā lietā pastāv strīds, vai Pārvalde pamatoti secināja, ka par pieteicēja iesniegtā starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga Francija un tādējādi pieteicējs ir jāpārsūta uz Franciju.

Pārsūdzētais lēmums pieņemts, pamatojoties uz Dublinas regulas 12. panta 2. punktu.

[8] Dublinas regulā ir ietverti kritēriji un mehānismi, lai noteiktu atbildīgo valsti – Eiropas Savienības dalībvalsti, kas ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kurš iesniegts kādā no dalībvalstīm (Dublinas regulas 1. pants).

Saskaņā ar Dublinas regulas 3. panta 1. un 2. punktu starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ko kādai no šīm valstīm tās teritorijā, tostarp pie robežas vai tranzīta zonās, iesniedz trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, izskata viena dalībvalsts – atbildīgā dalībvalsts, kas nosakāma saskaņā ar Dublinas regulas III nodaļā noteiktajiem kritērijiem. Eiropas Savienības dalībvalsts, kurai pirmajai iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums, ir atbildīga par tā izskatīšanu tikai tad, ja saskaņā ar Dublinas regulas III nodaļā noteiktajiem kritērijiem nav iespējams izraudzīties atbildīgo dalībvalsti.

[9] Dublinas regulas III nodaļā ir paredzēti šādi kritēriji atbildīgās valsts noteikšanai: nepilngadīgie (8. pants); ģimenes locekļi, kas ir starptautiskās aizsardzības saņēmēji (9. pants); ģimenes locekļi, kas ir starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēji (10. pants); ģimenes procedūra (11. pants); uzturēšanās atļauju vai vīzu izdošana (12. pants); ieceļošana vai uzturēšanās (13. pants); ieceļošana vīzu atcelšanas gadījumā (14. pants); pieteikuma iesniegšana lidostas starptautiskajā tranzīta zonā (15. pants).

Nosakot atbildīgo dalībvalsti, šie kritēriji vērtējami atbilstoši tiem apstākļiem, kādi bija starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas brīdī, turklāt kritēriji piemērojami, ievērojot secību, kādā tie iekļauti Dublinas regulas III nodaļā (Dublinas regulas 7. panta 1. un 2. punkts.

[10] No lietas materiāliem konstatējams un lietā nav strīda par to, ka pirms starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas Latvijā pieteicējs nav lūdzis patvērumu citā Eiropas Savienības dalībvalstī, ko apliecina Valsts robežsardzes amatpersonas 2022. gada 16. novembra uzziņa (*lietas 32. lapa*). Tādēļ atbildīgās dalībvalsts noteikšanas kritēriji izvērtējami, ievērojot stāvokli, kāds bija 2022. gada 15. novembrī, kad pieteicējs iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu (iesniegumu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu).

Lietā nav strīda par to, ka uz pieteicēju nav attiecināmi Dublinas regulas 8., 9., 10. un 11. pantā noteiktie kritēriji, proti, pieteicējs nav nepilngadīgais, nav starptautiskās aizsardzības pieteikums nav saistīts ar ģimenes locekļiem, kuri saņēmuši vai pieprasījuši starptautisko aizsardzību, tostarp pieprasījuši to vienlaicīgi (ar īsu starplaiku) ar pieteicēju. Par to liecina arī pieteicēja sniegtā informācija sākotnējās intervijas laikā (*lietas 36.-41. lapa*), kā arī 2022. gada 15. novembra iesniegumā Valsts robežsardzei (*lietas 33.-34. lapa*), pieteikumā un tā papildinājumos minētais lietas apstākļu izklāsts.

Tādēļ izvērtējams secīgi nākamais – Dublinas regulas 12. pantā noteiktais uzturēšanās atļauju vai vīzu izdošanas kritērijs.

[11] Dublinas regulas 12. panta 2. punktā noteikts, ka gadījumā, ja pieteikuma iesniedzējam ir derīga vīza, par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga dalībvalsts, kas izdevusi šo vīzu, ja vien šī vīza nav izdota citas dalībvalsts vārdā, izmantojot pārstāvības pasākumu, kas paredzēts 8. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 810/2009 (2009. gada 13. jūlijs), ar ko izveido Kopienas Vīzu kodeksu (14).

No lietas materiāliem konstatējams, ka Francija 2022. gada 2. jūnijā izsniegusi pieteicējam Šengenas „C" kategorijas vīzu Nr. /numurs/, ar uzturēšanās laiku 90 dienas, derīga līdz 2023. gada 1. jūnijam (*lietas 47. lapa*), kuru pieteicējs uzrādījis, 2022. gada 30. augustā ieceļojot Latvijā caur Igauniju. Ņemot vērā, ka pieteicējam starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas brīdī 2022. gada 15. novembrī bija derīga vīza, pieteicēja situācija pēc būtības atbilda Dublinas regulas 12. panta 2. punktā minētajam kritērijam atbildīgās dalībvalsts noteikšanai. Tādēļ atzīstams, ka Pārvalde kā atbildīgo dalībvalsti saskaņā ar Dublinas regulas 12. panta 2. punktu pamatoti noteikusi šīs vīzas izdevēju – Franciju.

Proti, izskatāmajā gadījumā par atbildīgo dalībvalsti ir nosakāma Dublinas regulas 3. panta 1. punktā noteiktajā kārtībā, un atbildīgā dalībvalsts par pieteicēja starptautiskās aizsardzības lūguma izskatīšanu ir Francija.

[12] Dublinas regulas 3. panta 2. punkta otrajā daļā noteikts, ka gadījumā, ja nav iespējams pieteikuma iesniedzēju pārsūtīt uz dalībvalsti, kas izraudzīta par galveno atbildīgo, jo ir pamatots iemesls uzskatīt, ka pastāv sistēmiskas problēmas patvēruma procedūrā un pieteikuma iesniedzēju uzņemšanas apstākļos minētajā dalībvalstī, kā rezultātā pastāv necilvēcīgas un pazemojošas attieksmes risks Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 4. panta nozīmē, dalībvalsts, kas nosaka atbildīgo dalībvalsti, turpina izskatīt III nodaļā izklāstītos kritērijus, lai noteiktu, vai par atbildīgo var tikt izraudzīta

cita dalībvalsts.

Tādēļ, pieņemot lēmumu par starptautiskais aizsardzības pieteikuma iesniedzēja pārsūtīšanu pieteikuma izskatīšanai uz atbildīgo dalībvalsti, pārbaudāms, vai nepastāv aplūkotajā tiesību normā minētie šķēršļi šādai pārsūtīšanai.

[13] Tiesas rīcībā nav ziņu, ka Francijā būtu sistēmiskas problēmas patvēruma procedūrā vai patvēruma meklētāju uzņemšanas apstākļos, kā rezultātā pastāvētu necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes risks Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 4. panta izpratnē. Francija ir Eiropas Savienības dalībvalsts, kura vispārīgi ir spējīga nodrošināt tās teritorijā esošo personu tiesību aizsardzību. Tādējādi visos juridiskajos un praktiskajos jautājumos, kas saistīti ar patvēruma lietām, Francija ir uzskatāma par drošu valsti. Ievērojot minēto, tiesai nav pamata apšaubīt Francijas uzņemtās saistības izpildi Dublinas regulas ietvaros. Arī pats pieteicējs ne pieteikumā, ne arī pieteikuma papildinājumos nav minējis par iespējamiem necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes riskiem Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 4. panta izpratnē, kas varētu rasties, pārsūtot pieteicēju uz atbildīgo dalībvalsti Franciju.

Turklāt no lietas materiāliem konstatējams, ka Pārvalde no Francijas kompetentās iestādes ir saņēmusi atbildi, ar kuru tiek akceptēta atbildības uzņemšanās par pieteicēja patvēruma iesnieguma izskatīšanu (*lietas 17. lapa*). Līdz ar to šajā lietā Francija ir uzņēmusies izskatīt pieteicēja patvēruma iesniegumu.

Ievērojot minēto, atzīstams, ka izskatāmajā gadījumā nav konstatējami Dublinas regulas 3. panta 2. punkta otrajā daļā minētie šķēršļi pieteicēja pārsūtīšanai starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanai uz Franciju.

[14] Pieteicējs pieteikumā un tā papildinājumos ir norādījis par integrācijas iespējām Latvijā, tostarp nodarbinātību – iespēju pilnvērtīgi darboties savā profesijā.

Izvērtējot lietas materiālus, tiesa negūst apstiprinājumu tam, ka pastāvētu objektīvi šķēršļi pieteicējam kā pilngadīgai un darbspējīgai personai nepieciešamības gadījumā uzsākt arī franču valodas apguvi, tādējādi integrējoties Francijas sabiedrībā, tostarp arī iekļaujoties darba tirgū.

Tiesa uzsver, ka starptautiskās aizsardzības jautājums ir saistīts ar personas lūgumu sniegt tai aizsardzību, ja tās izcelsmes valstī persona pamatoti baidās no vajāšanas sakarā ar tās rasi, reliģiju, tautību, piederību pie noteiktas sociālās grupas vai tās politiskajiem uzskatiem vai pastāv smaga kaitējuma risks. Līdz ar to, izskatot jautājumu par starptautisko aizsardzību, t.sk., izlemjot jautājumu par patvēruma iesnieguma izskatīšanā atbildīgo dalībvalsti, nav nozīmes personas individuālajai vēlmei uzturēties konkrētā valstī, izskatāmajā lietā – Latvijā – tā iemesla dēļ, ka Latvijā ir iespējams realizēt savas profesionālās spējas.

[15] Tiesu saista normatīvajos aktos noteiktās prasības, tādēļ atkāpšanās no tām būtu patvaļīga. Judikatūrā ir atzīts, ka tiesa atsevišķos gadījumos var nepiemērot tiesību normā paredzētās obligātās sekas, ja konstatē tādus apstākļus, kad tiesību normās noteiktajām obligātajām sekām ir jāatkāpjas samērīguma principa priekšā. Proti, netipiskos gadījumos. Netipisks ir tāds gadījums, kas izpilda visus likuma normas tiesiskā sastāva nosacījumus, taču ar to nesaraujami saistīti papildu apstākļi, kas būtiski maina šī gadījuma raksturu. Netipiskus gadījumus likumdevējs nav apzinīgi ietvēris savā likuma normā īstenotajā gribā, jo tas nav tos paredzējis. Tas līdz ar to attiecībā uz netipiskajiem gadījumiem nav izdarījis arī samērīguma apsvērumus un nav iekļāvis tos normā paredzētajās tiesiskajās sekās (*sk. Levits E. Samērīguma princips un obligātais administratīvais akts. Jurista Vārds, Nr.13, 27.03.2007.*).

Izskatāmajā lietā tiesa nekonstatē tādus netipiskus lietas apstākļus, kas ļautu tiesai, pamatojoties uz samērīguma apsvērumiem, atkāpties no Patvēruma likumā un Dublinas regulā noteiktā normatīvā regulējuma, lai atzītu, ka pastāv kritēriji Dublinas regulas 12. panta 2. punkta nepiemērošanai un pieteicēja patvēruma iesnieguma izskatīšanai Latvijā.

[16] Ievērojot iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks un pamatots, bet pieteicēja pieteikums – nepamatots un noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251. pantu un Patvēruma likuma 49. panta pirmās daļas 1. punktu, otro un sesto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt pilnībā /pers. A/ (*/pers.A/*) pieteikumu par Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2023. gada 28. aprīļa lēmuma Nr. 323/PLN/2023 atcelšanu.

Spriedums ir galīgs un nav pārsūdzams.

Tiesnese S. Pone